

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ХОРОВЕ ДИРИГУВАННЯ"

Формування творчої особистості на сучасному інноваційному етапі набуває особливої актуальності і є одним із головних завдань музичної педагогіки.

Розглянемо розвиток творчої особистості на прикладі однієї з навчальних дисциплін музичного циклу – хорового диригування.

Заняття з хорового диригування відносяться до індивідуальної форми навчання, мають свої особливості і здійснюються завдяки принципам навчання:

- **Принцип індивідуальних здатностей до хорового диригування** використовується для індивідуального добору репертуару з хорового диригування та виконання самостійних творчих завдань.

- **Принцип міждисциплінарних зв'язків хорового диригування з іншими дисциплінами** сприяє розвитку виконавських здібностей студента як піаніста, вокаліста, диригента; творчому спілкуванню студента з викладачем, акомпаніатором та хором під час репетиційної роботи; стимулюванню творчого розвитку майбутніх учителів музики при створенні власних пісень для учнів та інтерпретації хорових творів.

- **Принцип інтерактивного навчання** сприяє розвитку самостійної діяльності, а також творчої взаємодії студента з викладачем та студентами.

- **Принцип інноваційної наочності** спрямовує на використання комп'ютера, мультимедійних засобів, музичних комп'ютерних програм, мобільних додатків, відеозаписів з показом різноманітних диригентських схем та презентацій.

- **Принцип креативного розвитку** сприяє залученню майбутніх учителів музики до композиторської творчості,

креативному ставленню до виконання творчих завдань з хорового диригування із застосуванням сучасних музичних комп'ютерних програм.

Практичні заняття з хорового диригування включають декілька видів музичної діяльності: виконання диригентських вправ, слухання і диригування хорових творів, написання анотації, гра хорової партитури, спів голосів, виконання пісень під власний супровід.

З практичного досвіду, рекомендуємо проводити практичні індивідуальні заняття з хорового диригування наступним чином:

1) *Ознайомлення студента з темою заняття, пояснення.*

2) *Виконання практичних вправ, вдосконалення диригентських схем та прийомів.*

3) *Слухання хорового твору:*

- демонстрація твору у виконанні професійних хорових колективів з використанням YouTube – каналу, відео/аудіо записів.

4) *Аналіз хорового твору:*

- усний, короткий аналіз твору;
- письмове написання анотації на диригентський твір з використанням Інтернет-ресурсів, електронної бібліотеки тощо.

5) *Гра хорової партитури:*

- ознайомлення з партитурою на уроці під керівництвом викладача;

- розучування хорової партитури;

- виконання хорової партитури на музичному інструменті під час проведення заняття.

6) *Спів a cappella окремих хорових партій:*

- ознайомлення з хоровими партіями під керівництвом викладача;

- розучування та вдосконалення співу окремих партій.

7) *Диригування творів різних жанрів та стилів.*

8) *Диригентсько-виконавська інтерпретація хорових творів.*

9) *Виконання пісень шкільного репертуару під власний супровід:*

- демонстрація пісні, вступне слово викладача;

- розучування пісні;

- виразне виконання пісні.

Для творчого розвитку студентів викладач з хорового диригування може використовувати традиційні і сучасні методи та форми роботи. Доречними будуть такі *традиційні методи*, як: метод моделювання художньо-творчого процесу, метод інтонаційно-

стильового досягнення музики, метод порівняння, метод пластичного інтонування та методи пізнавальної діяльності (практичний, наочний, репродуктивний, ігровий тощо). *Традиційні форми навчання:* індивідуальна, самостійна робота, ігрова форма тощо.

Сучасні методи навчання зацікавлюють студентів і мотивують їх до творчості. Серед них:

1. Методи, спрямовані на оволодіння знаннями:

- *Мотиваційно-навчальні методи* з використанням мультимедійних засобів (показ анімації диригентських схем, слухання музичних аудіофайлів, спільне онлайн-виконання музичних творів, самостійна робота студентів).

- *Проблемно-пошукові методи* (знаходження інформації для написання анотацій з використанням Інтернет-ресурсів, створення мультимедійних презентацій, виконання творчих завдань, пошук методів для практичної роботи з хором).

2. Методи, спрямовані на вдосконалення знань, умінь та навичок:

- *Інтерактивні методи навчання* (творча взаємодія між викладачем і студентом, студентом і групою однокурсників під час диригування, гри партитури, співу хорових партій, вивчення диригентських схем).

- *Креативні методи* (для розвитку творчих здібностей, практичного використання комп'ютерних програм-нотаторів для написання нот, створення вокально-хорових творів із застосуванням мультимедійних засобів).

Сучасні форми навчання: відео-навчання, мобільні додатки Google, онлайн-чат, відеоконференції, аудіоконференції, вільний графік тощо.

Для розвитку творчої особистості велику роль відіграє мотивація студентів до навчання, а також індивідуальні творчі завдання з хорового диригування із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій. Наприклад:

1. Підібрати пісенний репертуар для концертного виступу шкільного хору.

2. Написати на заданий віршований текст власну шкільну пісню (для концерту, позакласної або гурткової роботи).

3. Запропонувати своє бачення на інтерпретацію твору з хорового диригування.

4. Самостійно підібрати музичний супровід до програмної шкільної пісні.

5. Підібрати вокальні вправи для розспівування школярів.

6. Знайти в Інтернеті аудіо-, відео- та mp3-формати записів запропонованих викладачем творів з хорового диригування у виконанні відомих хорових колективів.

7. Записати нотами хорову партитуру або шкільну пісню із застосуванням сучасних комп'ютерних програм - нотаторів.

8. Створити аранжування творів з хорового диригування.

9. Здійснити детальний музично-теоретичний, вокально-хоровий та виконавський аналіз творів з хорового диригування.

10. Створити власну імпровізацію пісенного репертуару для школярів із застосування сучасних комп'ютерних технологій.

11. Розробити методiku розучування хорових творів з учнівським хором.

12. Запропонувати вокальні вправи і поспівки для розвитку чіткої дикції і правильного звукоутворення.

13. Підготувати презентацію про композитора хорового твору і його творчість із застосуванням комп'ютерної програми Microsoft Power Point.

Завдяки визначеним інноваційним принципам, методам, мультимедійним засобам, активізується творча діяльність особистості, формуються і розвиваються її музичні здібності, креативне бачення, творча фантазія та мислення, вдосконалюється композиторська та диригентська діяльності, здійснюється творчий підхід до музично-педагогічної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Орлов В. Ф. Теоретичні та методичні засади професійного становлення майбутніх учителів мистецьких дисциплін: автореф. дис. ... доктора пед. наук: 13.00.04. Київ, 2004. 45 с.

2. Приходько В. М. Впровадження новітніх технологій у вищій школі. *Постметодика*. 2002. № 2/3. С. 115-118.

3. Теряєва Л.А. Застосування музичних інформаційних технологій при вивченні навчальної дисципліни «Хорове диригування»: ISSN Online: 2312-5829 Освітологічний дискурс / Київ. ун-т імені Бориса Грінченка. - 2019, № 1-2 (24-25), стор.272-285. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2019.1-2.272285>

4. Lebler, D. (2008). Popular music pedagogy: peer learning in practice. *Music Education Research*. Vol. 10, Issue 2, 193-213. DOI: [10.1080/14613800802079056](https://doi.org/10.1080/14613800802079056) (eng).